

4. november 2009

Aftale mellem Dansk Ornitologisk Forening og Miljøministeriet om samarbejde om bevaring og overvågning af fugle 2010-2012

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) og Miljøministeriet er enige om, at der skal ske en målrettet og fokuseret indsats for at forbedre levevilkårene for fuglene, især de truede engfugle samt andre fuglearter, der er så truede og sjældne, at de er i fare for at forsvinde fra Danmark, og for at følge bestandsudviklingen hos de mere almindelige fuglearter. Der lægges vægt på en koncentreret indsats i EF-fuglebeskyttelsesområderne, så Danmark kan leve op til sine internationale forpligtelser og det statslige overvågningsprogram NOVANA.

Denne aftale fremlægger nogle konkrete initiativer, der på kort sigt kan medføre en forbedret bevaring af nogle af de mest akut truede fugle og forbedret overvågning af Danmarks almindelige fuglearter.

Den aftalte indsats gælder til udgangen af 2012 og bygger på en regelmæssig dialog mellem DOF og Miljøministeriet både lokalt mellem lokalafdelingerne og Skov- og Naturstyrelsens lokale enheder og centralt mellem foreningen og ministeren, Skov- og Naturstyrelsen, By- og Landskabsstyrelsen samt miljøministeriets rådgivere på fugleovervågningsområdet. Der kan efter behov nedsættes arbejdsgrupper til gennemførelse af aftalens enkelte punkter. For så vidt angår tilskud kan disse i henhold til bevillingsreglerne alene udbetales under forudsætning af, at der på de årlige finanslove er bevillingsmæssig dækning herfor.

Aftalen omfatter i øvrigt, at alle parter kan bruge hinandens fugledata mod kildeangivelse, og at DOF stiller sine data til rådighed for alle offentlige myndigheder og deres rådgivere.

Følgende konkrete projekter gennemføres:

1. Lokal dialog og medejerskab

Alle Skov- og Naturstyrelsens lokale enheder er i dialog med lokalafdelingerne af DOF med henblik på at få gennemført forbedringer af levevilkårene for fugle. Der afholdes mindst ét årligt møde. DOF bidrager uden vederlag løbende med sin bedste viden om fuglebestandene i de konkrete områder.

2. Truede engfugle

Skov- og Naturstyrelsen har i samarbejde med DOF og andre relevante parter udarbejdet en handlingsplan for de truede engfugle på deres vigtigste ynglelokaliteter i Danmark som et bidrag til at opnå forbedret status. Planen blev trykt og offentliggjort i marts 2005 med forord og pressemeddelelse af miljøministeren. Som led i planen har Skov- og Naturstyrelsen i samarbejde med bl.a. Fugleværnsfonden søgt og i 2006 fået tilskud af EU's LIFE-NATURE-midler til forbedring af engfuglelokaliteterne Nyord, Vestamager, Harboøre Tange og Vejlerne. I 2007 blev aftalen udvidet til at omfatte alle lokaliteter med ynglende engryle, brushane og stor kobbersneppe. Skov- og Naturstyrelsen har bevilget penge til forbedringer for engfuglene på en række af de øvrige engfuglelokaliteter, senest med to projekter i 2009. Endelig er der udgivet en plakat om de truede

engfugle og oprettet en særlig engfugleside på styrelsens hjemmeside med informationer til ejere og brugere om engfuglevenlig drift.

Miljøministeriet vil fortsat arbejde på, at der gennemføres forbedringer af de engfugleområder, der ejes og/eller administreres af Skov- og Naturstyrelsen, og af de øvrige engfuglelokaliteter.

Finansiering afventer implementeringen af regeringens plan "Grøn Vækst". Endelig samarbejdes der på at videregive information om god engfugleforvaltning og at gennemføre indsatspunkter i handlingsplaner for de enkelte fuglebeskyttelsesområder.

DOF og DMU udarbejder en plan for optælling af engryle, brushane og stor kobbersneppe i Danmark indenfor aftaleperioden, og DOF opretholder et netværk af lokale frivillige ornitologer til overvågning af ynglebestanden.

3. Hedehøg

Hedehøgen kategoriseres som moderat truet på den danske rødliste og er en sjælden dansk ynglefugl, der er omfattet af Fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I. Arten er i de seneste år i vidt omfang begyndt at anbringe reden i dyrkede marker, og ungerne er dermed i stor fare for at blive slået ihjel under høstarbejdet. Det er derfor aftalt, at SNS-Vadehavet samarbejder med Miljøcenter-Ribe, berørte kommuner, lodsejere, forpagtere og DOF lokalt med henblik på at sikre beskyttelse af hedehøgens reder på baggrund af registrering af rederne og information til lodsejere og forpagtere. SNS-Vadehavet administrerer projektet, og DOF varetager feltarbejdet og står sammen med Sønderjysk Landboforening for den konkrete beskyttelse af reder/unger herunder lodsejerkontakt. Miljøministeriet v./Skov- og Naturstyrelsen yder et tilskud på 85.000 kr. om året. DOF bidrager med supplerende frivilligt arbejde og en årsrapport for projektet.

Fra 2008 er danske hedehøge blevet satellitmærket som et led i et hollandsk projekt med det formål at tilvejebringe viden om, hvor danske hedehøge opholder sig under trækket og i vinterkvarteret i Vestafrika. DOF betaler de danske udgifter hertil, der i 2009 andrager 45.000 kr. Aktiviteten er en del af DOF's trækfugleprogram, og udføres i samarbejde med Zoologisk Museum, Københavns Universitet.

4. Punkttællinger

DOF gennemfører punkttællingsprogrammet i overensstemmelse med rapporten "Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2008" og sammenstiller data i en årlig rapport. DOF udarbejder indeks for forskellige grupper af fugle efter aftale med Miljøministeriet bl.a. i forbindelse med den årlige indikatorrapport om natur og miljø og den 3-årige tilstandsrapport om natur og miljø. Agerlandsindeks udarbejdes hvert år. DOF leverer gennem BirdLife International/European Bird Census Council (EBCC) årligt danske indeks til brug for SEBI 2010/EU's indikatorer for struktur og bæredygtig udvikling. Indeks og data m.v. leveres af DOF på den ønskede måde, således at programmet kan bidrage til at opfylde Danmarks forpligtelser overfor EU og andre internationale fora m.fl.

Miljøministeriet og dets rådgivere får adgang til DOF's punkttællingsdata i forbindelse med revision af rødlisten for fugle.

Miljøministeriet v./Skov- og Naturstyrelsen yder et tilskud på 450.000 kr. årligt til DOF's gennemførelse og analyser af punkttællingsprogrammet. Denne del af aftalen gælder 5 år i perioden 2010-2014. DOF betaler yderligere 150.000 kr. til punkttællingsprogrammet og opretholder det omfattende netværk af frivillige optællere.

5. Frivillig fugleovervågning via DOFbasen

a. Overvågningsdata i DOFbasen

DOFbasen fra 2002 er Danmarks største naturdatabase og rummer ved udgangen af 2009 ca. 8 mio. fugleobservationer. Den årlige tilvækst er ca. 1 mio. observationer og er fortsat stigende.

Mere end 1500 frivillige observatører inddaterer løbende deres observationer, ligesom frivillige er involveret i koordinering og kvalitetssikring af produktet.

Det er aftalt, at Miljøministeriet og dets rådgivere har adgang til at anvende overvågningsdata i DOF-basen i forbindelse med NOVANA-overvågningen af fugle og bevaringstiltag, og at der arbejdes på at DOF's fugledata skal kunne tilgås fra den fællesoffentlige naturdatabase. Alle relevante myndigheder skal frit kunne hente relevante observationer og kunne kontakte de relevante personer.

Desuden får Miljøministeriet og dets rådgivere adgang til DOF's netværk og til DOF's aktive hjælp til at finde tællere eller grupper af tællere til at dække specifikke områder eller til at finde frem til tællere, der er flyttet etc.

Miljøministeriet og dets rådgivere kan bede DOF om at levere fagligt indspil i forbindelse med gennemlæsning og kommentering af rapporter, rødlistor etc. og i forbindelse med sammenstilling af eksisterende data. Skulle der heri ligge arbejde ud over 1 uge pr. år honoreres dette.

Det samlede budget for databasen er 425.000 kr. pr. år, hvoraf DOF udreder 175.000 af egne midler. Miljøministeriet v./ By- og Landskabsstyrelsen yder et tilskud på 250.000 kr. årligt til disse formål, der så vidt muligt bl.a. dækker udgifter ved digitalisering af fuglelokaliteternes afgrænsning.

b. Udbredelseskort

DOF udarbejder - baseret på registreringer i DOFbasen og i den takt NOVANA tilsiger det - summerede udbredelseskort for syv udvalgte arter af ynglefugle, der overvåges i NOVANA-programmet: Hvepsevåge, iørhøg, natravn, isfugl, sortspætte, hedelærke og rødrygget tornskade.

c. Formidling

For at sikre den bedst mulige formidling og bearbejdning mv. af fugleobservationer på kort på internettet yder Miljøministeriet v./ Skov- og Naturstyrelsen et tilskud på 75.000 kr. årligt til DOF's projekter over Danmarks 200 vigtigste fuglelokaliteter og opgørelse af truede og sjældne ynglefugle. DOF opbygger og opretholder et netværk af lokale frivillige ornitologer til at udføre overvågningsarbejdet. Et udvalg af DOF-basens fuglelokaliteter findes i Skov- og Naturstyrelsens web-baserede friluftskort, som er henvendt til borgerne. Samarbejdet fortsættes.

6. Koordineringsgruppe

Parterne er enige om, at miljøministeren og DOF's formand mødes én gang om året for at gøre status over aftalen, og at der nedsættes en koordineringsgruppe, der skal forberede disse møder.

15/11-09
Troels Lund Poulsen
miljøminister

Christian Hjorth
formand